

Szegedi Tudományegyetem József Attila Tanulmányi és Információs Központ
Régi Könyvek Tára RA 5351 (RA 2915)

Theophron vagy a' tapasztalt tanácsadó a' tapasztalatlan ifjúság' számára Dapsy Jó'sef által.
Po'sonyban Belnay György Aloys' Költségével és Betűivel. 1804.

[II] Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
Testa diu. — *Horatius*

A' ki Ifjú korában el nem jár szorgalmatosan a' Böltsesség' és Jámborság' Templomába:
nehezen fog az későbbben reájok akarni.

Péteri TAKÁTS.

[III] Elöl-járó Beszéd.

Chesterfield, Ánglus Gróf, ez előtt egynehány esztendőkkel bátorságba akarván kedves fia' lelkét az idő' mételyes erkölcsi ellen helyheztenni; Erkölcsi Levelekkel igyekezett nevendék lelkében a' tiszta erkölcsnek elsőbb vonásait, 's főbb reguláit a' természeti ártatlansággal egyesíteni, és azokat abban a' bódog életnek mozdíthatatlan alapköveivé tenni. Udvari Tanácsos CAMPE Úr, ezen hív atyai munkás példa által hathatósan lelkesítettén, az említett erkölcsi leveleknek summás foglalalatját egy kisded könyvetskében foglalta: azt idő jártával az önnön tapasztalásaiból 's a' helyes emberesmeretségből gyűjtött okosság' reguláival meggazdagította, 's egy jobb renddel megajándékozta.

KAMPE Úr hat ízben bocsátaotta közre ezen közhasznú Atyai Oktatását, mindenkor tökéletesebb formában és rendben, 's ugyan annyiszor érdemlett és talált is közkedvességet. Ezen munkának több kiadásait olvastam és használtam a' fordítás közben: mindazáltal csak a' leg újabb vala leg inkább figyelmetességem' tárgya. Tiszta magyarsággal és a' leg közönségesebb szóllás' módja szerint törekedtem fordítani, élvén azon fordításbéli [IV] szabadsággal, melly minden szó nélkül gyakoroltattathatik.

E' munkának czéllya az: hogy az oskolákból ki-került 's tanítói felvigyázás alól felszabadult IFJAK ennek olvasása által valamely vezérfonalra találhassanak az élet' szövevényes tekervényei között: — magokat az emberesmeretségben illendően tökéletesíthessék, a' mennyiben t.i. annak a' munkás életnek helyes folytatására megkívántató előre való készületbe nagy befolyása vagon: eredeti tiszta erkölcsöket az elcsábítások, a' megcsalattatások ellen megvesztegethetetlenül épen megtarthassák: — minden Rangnak, csak nem minden egyes személyeit azon szempontból nézhessék, a' mellyből kelletik: — az emberiséget, a' hozzája ragadott minden erőtelenségek mellett is tudhassák becsülni: — embertársaikat, csak emebreknek; — azonban se többnek, se kevesebbnek ne tartsák: e' világot az emberi természethez intéztetett lakhelynek, nem pedig a' tartós büntetésre kárhoztatott lelkek' szenvedő tömlöczének véljek lenni: és végre az: hogy E m b e r e k ' B a r á t j a i légyenek — —

Nemes IFJÚSÁG! használjad ezen becses munkát a' valódi emberiség' tökéletesítésére, melly a' tiszta erkölcsnek épségében áll: úgy tellyes mértékben szerencsés és megjutalmaztatott leszen fáradsága

Po'sonyban Junius' 20dikán 1803ban

A' FORDITÓNAK.

[555]

A' könyv' foglalatja.

ELSŐ SZAKASZ.

A' *Munkás Életneme*' bölts kiválasztására, annak szerentsés elintézésére, és az arra való okos előrekészülésre tartozó *Tapasztalások* és *Regulák*

ELSŐ OKTATÁS, <i>melly a' Munkás Életnemére való közönséges előre való készülést illeti</i>	5
MÁSODIK OKTATÁS, <i>a' melly a' mi Hivatalunk' kiválasztását illeti</i>	103
HARMADIK OKTATÁS, <i>melly a' mi Hivatalunkra való szorosabb előkészületet illeti</i>	139
NEGYEDIK OKTATÁS, <i>a' melly a' munkás hivatalbéli életet, és annak okos folytatását illeti</i>	166

[556]

MÁSODIK SZAKASZ.

Az Emberekkel való Társalkodásra tartozó Tapasztalások és Regulák.

ÖTÖDIK OKTATÁS, <i>melly az emberekről való Jegyzéseket, 's az azokra épültt okosság' vagy eszeség' Reguláit foglalja magában</i>	249
I. <i>Az Embereknek leírása közönségesen</i>	255
II. <i>Egy olyan leírásnak próbatétele, melly által a' vásott és búja világfijainak gondokodások' és értelmek' módjának Tulajdonságai, és külömbsegei előadattatnak</i>	319
III. <i>Némelly Erköltsöknek lefestése, mellyek a' közönséges szokástól eltávoznak</i>	365
HATODIK OKTATÁS. <i>Azon eszeség' Regulái, mellyek az emberekkel való társalkodást illetik</i>	419

[A könyv 556 oldalas]

[1] Első szakasz a' Munkás Életneme' bölcs kiválasztására, annak szerencsés el intezésére és az arra való okos előre készülésre tartozó Tapasztalások és Regulák.

[2] üres

[3] Közel S*** élt még ez előtt egy néhány esztendővel egy kis faluban egy nagy tapasztalású öreg, a' ki fontos hivataloknak viselésében öszült vala meg. Theophronnak fogjuk ezt az öreget nevezni; minthogy az ő igaz neve a' dolog' valóságára semmit sem tesz. Ez, a' maga közhasznú életének estvésését, az emberek' böldegítésán való elmélkedésre és a' maga kis famíliájának szerencsésé tételére szentelte. Egyetlenegy fia vólt, kit Kleonnak hívtak; ennek böldegősága mindenek felett szíven feküdt ő néki.

Közelgett az az idő, mellyben ennek elkelletett vala hagyni famíliájának kebelét és közönséges hívatlra lépni. Fel vólt ugyan az [4] ő nevendék lelke a' leg szükségesebb esméretekkel ékesítve, 's szíve tellyes vólt a' leg tisztább érzésekkel: de még egy híjjával vólt, melly nélkül szoktak közönségesen az Ifjak szükölködni; t. i. Tapasztalása nem vólt. Az ő Attya kívánta ezt a' fogyatkozást – a' mennyire lehetett – jó tanácsadásai által kipótolni; és ezeket a' jó tanácsokat foglalalyák [!] magokban a' következő levelek.

[5]

ELSŐ OKTATÁS,
melly
*a' munkás életnemére való közönsé-
ges előre való készülést illeti.*

Egy szép tavaszi estve vala, mellyet a' természet egyedül e' végre láttatott készíteni, hogy a' halandók' elméjét lecsendesítse, 's idvességes elmélkedésekre felserkentse. Minden csendességben vólt; csupán csak egynehány fülemilék zengedezték a' közel lévő cserjében szerencsés lételek' 's kölcsönös hív szerelmek' édes dallyaikat. A' nap futását elvégezte – szinte az utolsó búcsúpillantást vete a' tőle kedvelt földre – és lassan lassan leereszkedett a' nyugoti bércezek túlsó mellyékére.

Ekkor le ült Theophron a' maga fiával egy kis dombocskára, mellyről a' körülöttök fekvő kies tájékat, az azon lévő gyönyörű kertekkel, erdőkkel, rétekkkel, szántó földekkel, [6] folyóvizekkel, helységekkel egészlen láthatták. Darab ideig halgattak itten; min hogy mind

ketten önnön érzéseikre hagyták magokat. Végre megfogta Theophron a' fia' kezét, szíves indulattal megszorította azt; és érzette, hogy az övét a' Kleon reszkető ajakai fiúi forró csókokkal tetézik.

Édes fiam! így szól az öreg, szemeit törölgetvén: Jelen vagy az az idő, mellyben el kell nekünk egymástól válnunk. Egyedül indulsz az élet' veszedelmes útyára, a' nélkül, hogy továbbá útitársad és vezéred lenne néked a' te atyád és barátod. De az én szívem mindenkor veled léssen szeretettel, tanáttal és áldástkívánással, akár hívá vezessen tégedet az az út, mellyet az Isteni gondviselés mutatánd te néked. És midőn én többé nem lések, midőn a' mi közönséges atyánk az én halhatatlan lelkemet, megaggott testemből felöldozandja, hogy azt az ő megmérhetetlen világtemérdekségében egy más vidékre által küldje akkor is kedves fiam! akkor mindég veled léssen tanácsával és erejével a' mi jóltévő Teremtőnk, ha te szüntelen az ő útyán járándasz. Azon fogsz pedig járn, kezes nékem a' felől a' te szíved, mellyet én jól esmérek. Ölelly meg édes fiam! hogy a' te dobogó szíved, az én [7] atyai kebelemben, néma bizonyoságot tehessen az én szívemnek a' felől, hogy soha meg nem fogja azt bánni, hogy magára válalta ezt a' kezességet!

Kleon szíves készséggel repüle az ő karjai közzé: sokáig voltak fájdalmasan meg illetőde és néma ölelgetések között.